

Vilâyetler idaresi kanununun 14 üncü maddesinin tefsirine dair 3/27 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/3514

31 - I - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Vilâyetler idaresi kanununun 14 üncü maddesinin tefsirine dair Maliye vekâletinden yazılan 28 - I - 1931 tarihli ve 6 numaralı tezkerenin sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını arz ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Başvekâleti Celileye

Kaza malmüdürlerinin tayinlerinde valilerin inha veya mütaleasının alınması lâzımgelip gelmiyeceği hakkında Dahiliye vekâleti celilesile Hazine arasında tahaddüs eden noktai nazar ihtilâfı üzerine keyfiyetin vekâleti acizinin mütaleası alınmadan Şûrayı devlet heyeti umumiyesince tetkik ve 321/333 numaralı karara raptedildiği görülmüştür. Bahsolunan işbu kararda (vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesi vilâyetlerdeki tâli memurları merbut oldukları vekâletler itibarile saymakta ise de mezkûr maddenin (B) fıkrasında muhasebei umumiye kanunile zmnen mülga bulunan 828 numaralı kanunun birinci maddesi hükmünün aynen naklolunması mephus 828 numaralı kanun hükmünün iade edildiğini göstermekte olmasına nazaran muhasebei umumiye kanununun 134 üncü maddesini sarahaten ilga ettiği ve vilâyet idaresi kanununun gerek esbabı mucibesinde ve gerek bu kanun münasebetile Dahiliye vekili Beyefendi tarafından Büyük Millet Meclisinde irat buyurulan nutukta fen ve ihtisas memurlarının merkezden tayinlerinin esas ittihaz olunduğundan bahsolunması mezkûr nutkun merkezden tayin edilecek bu gibi memurlar hakkında valilerin mütalealarının alınmasından sarfınazar olduğu şeklinde bir mana istihracına müsait olmadığı cihetle Dahiliye vekâletinin noktai nazarının muvafıkı kanun bulunduğu ve azadan Süleyman Emin Paşanın muhalif reyine karşı ekseriyetle karar verildiği zikredilmektedir.

Malûmu devletleri olduğu üzere 828 numaralı kanunun tedvininden evvel malmüdürleri mahallerince tayin edilmekte idi. Vilâyet dahilinde ihtisasa taallûk eden bu vazifeleri ifaya kudretli ve liyakatli memurlar bulunmaması ve hariçten gönderilecek memurlara da ancak vilâyet hududundan itibaren harçrah verilmesi iktiza eylemesi hasebile matlup evsafa haiz memur intihap ve izamı mümkün olmaması yüzünden vilâyet umuru maliyesi ehliyesiz ellerde kalarak bunların merkezden tayin edilmeleri zarureti hâsıl olmuş ve bunu teminen valilerin mütaleası alınmak şartile merkezde tayin edilmeleri müsaadesini havi 828 numaralı kanun alınmıştır. Fakat bu şekil dahilinde de mal memurlarının keyfiyeti tayini aşağıda arz olunacağı üzere gayeyi temin edememiştir. Bu sebeple bilâhare neşrolunan muhasebei umumiye kanunu mal memurlarından umum nakit muhasipleri ve malmüdürlerinin tayini keyfiyeti 828 numaralı kanun hükmünden istisna ederek Muhasebat umum müdürünün inhası üzerine Maliye vekilinin tasdikına terkedilmiştir.

Şu hale göre 828 numaralı kanunun ilga edilmiş olması mevzu bahis olmayıp yalnız bu kanunda gösterilen memurlardan nakit muhasipleri ve malmüdürlerinin şekli tayinini tadil etmiştir.

Vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin (B) fıkrasında 828 numaralı kanun metninin dercedilmiş olması bu madde hükmünün aynen cereyanını ifadeye matuf olmayıp tâli memurların kimlerden ibaret kalacağını tesbit maksadile mezkûr maddede gösterilen memurlardan başkalarının tâli memur olduğunu tarife şu sebeple vilâyetler idareleri kanununun 14 üncü maddesindeki tarife matuf kayıt ile muhasebei umumiye kanununun tadili keyfiyeti mevzu bahis olamaz. Şu noktanın da ilâvesi faydali görülmektedir ki muhasebei umumiye kanununun kabul ve meriyete vazından evvel 134 malmüdürü tayin edilmiş ve bunlardan muamelâta iktidarsızlıklarından ve vazife sui istismallerinden dolayı 72 sine işten el çektirilerek 26 sı beraet etmiş, 22 si tasfiye ve ihraç edilmiş ve 24 dü de elyevm tahtı muhakemede bulunmuştur. Muhasebei umumiye kanununun 134 üncü maddesi mucibince tayin edilenlere gelince :

Tayin edilen 254 mal müdüründen ancak 11 ine işten el çektirilmiş ve bunlardan beşi beraat etmiş ve ikisi ihraç edilerek mütebaki dördü elyevm tahtı muhakemede bulunmuştur.

Vakî tayinlere göre iktidarsızlıkları ve sui istimalleri görülerek işten men edilenler yekdiğesine nisbet edilecek olursa muhasebei umumiye kanununun neşrinden evvel olan vakayide takriben % 54 ve bundan sonra yapılan tayinlerde % 5 nisbetleri elde edilirken bu rakamlar mevzu bahis memurların inha ve tayinlerinin merkeze alınmış olmasındaki sebeplerle neticelerini ve bundaki isabeti kuvvetle ve vazihan ifade eder. Muhasebei umumiye kanununun neşrinden sonra tayin edilipte işten men ve tasfiyeye tâbi tutulanlardan bir kısmının eski mal müdürleri olduğu da nazarı dikkate alınacak olursa % 5 ile ifade edilen netice dörde ve hatta üçe tenezzül eder. Bununda peyderpey maliye mektebi mezunu malmüdürleri yetiştirmek suretile pek yakın bir atide izale edileceği şüphesizdir.

Divanı muhasebata idare hesabı vermekle mükellef olan bu memurların meslekî bilgi ve ihtisaları vekâletçe malûm ve vilâyet ve kazaların malî noktadan ehemmiyet ve vaziyetleri itibarile muameleyimin nerelerde muvaffakiyetle vazife görebilecekleri ancak Hazinece takdir edilebilecek ve keyfiyet olduğu gibi yukarıda arz olunduğu üzere vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin (B) fıkrasında 828 numaralı kanun metninin dercedilmesi de işbu kanunun malmüdürlerinden gayri memurlar hakkında esasen tatbik edilmekte olmasına müstenit bulunduğundan bir çok tecrübe ve zaruretlerin tevliit ettiği neticeler itibarile istihsal edilmiş olan muhasebei umumiye kanununun vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesile ilga edilmiş olduğu hakkındaki noktai nazar varit olmayacağı Hazinece teemmül edilmiş olduğundan keyfiyetin tefsiren bir karara raptı hususunun Meclisi Âliye arzını istirham eylerim efendim.

Maliye vekili
M. Abdülhak

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Karar No. 12

Esas No. 3/27

25-II-1932

Yüksek Reisliğe

Vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin tefsirine dair Maliye vekâletinden yazılan 28 - I - 1931 tarih ve (6) numaralı tezkere suretinin gönderildiğine dair Başvekâleti celilenin encümenimize muhavvel 31 - I - 1931 tarih ve 6/3514 numaralı tezkeresi Dahiliye ve Maliye vekilleri Beyefendilerin huzurlarile mütalea ve keyfiyet müzakere ve tetkik olundu :

Maliye vekâletinin tezkeresinde kaza malmüdürlerinin tayinlerinde valilerin inha veya mütaleasının alınıp alınmayacağı hakkında Dahiliye vekâletile Maliye vekâleti arasında tahaddüs eden noktai

nazar ihtilâfı üzerine keyfiyetin Maliye vekâletinin mütaleası alınmadan Şûrayı devlet heyeti umumiyesince tetkik ve vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin (B) fıkrasında kazalar talî memurlarının tarifi maksadile dercedilmiş bulunan 828 numaralı kanunun 1 inci maddesinin aynen kaydedilmiş olmasını nazarı dikkate alarak ona göre karara raptedildiği, halbuki mezkûr kanunda malmüdürlerine ait bulunan hükmün muahharan neşredilen muhasebei umumiye kanunine lâğvedildiği beyan olunmakta ve vilâyet idaresi kanununun gerek esbabı mucibe mazbatasında gerek Dahiliye vekili Beyefendinin T. B. M. M. kürsüsünde vaki olan beyanatında vilâyetlerin fen ve ihtisas memurlarının valilerin mütaleasından sarfinazar olunarak merkezden tayin olunmaları hususu zikir ve ifade edildiği kaydolunarak malmüdürlerinin merkezden tayinlerinden beri maliye muamelâtının intizam kesbettiği ve suiistimallerin önüne geçildiği şerh ve izah ve halen malmüdürlerinin nakit muhasibi vazifesile muvazzaf buldukları ilâve edilmektedir.

Dahiliye vekili Beyefendi de malmüdürlerinin tayinleri hususunda valilerin inha veya mütaleasına müracaatın amelî bir faydası olmadığını ifade buyurmuşlardır.

İcra olunan müzakere neticesinde malmüdürlerinin tayinleri keyfiyetinde valilerin inha ve mütaleasına müracaatın fiilî bir fayda temineylemediği ve bazan işbu memurların mağduriyetine sebebiyet verdiği ve maliye muamelâtının teahhurunu, kuyudun ademi intizamını mucip olduğu neticesine varılmıştır.

Ancak malmüdürlerine de şamil olan (vilâyet memurini maliyesinden bazılarının sureti tayinleri) hakkındaki 28 nisan 1926 tarih ve 828 numaralı kanunun malmüdürlerine ait hükmünü 26 mayıs 1927 tarih ve 1050 numaralı muhasebei umumiye kanununun 134 ve 140 nıncı maddeleri ilga etmiş ise de 18 nisan 1929 tarih ve 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin (B) fıkrasile 828 numaralı kanun hükmü aynen tekrar edilmiş olmakla meselenin vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin tefsiri tarikile halline imkân görülmiyerek atideki mevaddı kanuniyenin Heyeti Celileye arzına karar verilmiştir.

Yüksek Reisliğe arz olunur.

En. Reisi Tekirdağ Cemil	Reis V. Tekirdağ	M. M. N. Çanakkale Şükrü	Kâtip Muş Hasan Reşit	Aza Kars Baha Tali	Aza Çorum İ. Kemal
Aza Rize Atıf	Aza Rize Esat	Aza Ordu İsmail	Aza Adana Ali Münif	Aza Adana Ö. Resul	Aza Elâziz Hüseyn Rifat

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No: 41
Esas. No: 3/27

27-III-1932

Yüksek Reisliğe

Vilâyetler idaresi kanununun 14 üncü maddesinin tefsiri hakkında Beşvekâletin 31-I-1931 tarih ve 6/3514 numaralı tezkeresile gönderilen Maliye vekâletinin tezkeresi sureti ve bu bapta Dahiliye encümeninden yazılan mazbata tetkik ve müzakere olundu:

Meselenin, kaza malmüdürlerinin tayinlerinde valilerin inha veya mütalealarının alınıp alınmayacağına dair Dahiliye ve Maliye vekâletleri arasında tahaddüs eden noktai nazar ihtilâfından münbais olduğu anlaşılmıştır.

Keyfiyet Şûrayı devlete intikal etmiş ve Şûra heyeti umumiyesinde cereyan eden müzakere neticesinde: 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun, bu mesele hakkında ayrı ayrı hükümleri ihtiva eden evvelki kanunlardan sonra intişar etmiş olmasına ve vilâyet idaresi kanununda ise, kaza mal-

müdürlerinin tayinlerinde valilerin inha veya mütalealarının alınması kabul edilmiş bulunmasına mebni bu muahhar hükme istinat eden Dahiliye vekâleti noktai nazarmın muvafık olduğuna karar verilmiştir.

Maliye vekâleti, Şûrayı Devletçe vekâletin mütaleası alınmadan ittihazı karar edildiğinden bahisle işin tefsiren hallini talep etmiştir.

Bu işin esasen 828 numaralı kanunla 1050 numaralı muhasebei umumiye ve 1426 numaralı vilâyet idaresi kanunlarına temas ettiği görülmekle mezkûr kanunlar ayrı ayrı mütalea edildi.

Mezkûr 828 numaralı kanunun birinci maddesinde: « Vilâyet memurini maliyesinden varidat ve muhasebe ve tahakkuk şube müdürleriyle muhasebe mümeyyiz ve başkâtipleri ve kaza malmüdürleri, defterdar ve muhasebecilerin intihabı valilerin tasvip ve inhasile tayin edilir » denildiği halde bilâhare intişar eden salifüzzikir 1050 numaralı muhasebei umumiye kanununun 134 üncü maddesi, hükmü mezkûru ilga ve kaza malmüdürlerinin muhasebei umumiye müdüriyeti umumiyesinin inhası üzerine Maliye vekili tarafından tayinini kabul etmiştir.

Fakat bundan sonra neşrolunan mezkûr 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun on dördüncü maddesinin «B» fıkrasında: Valilerin mütalea ve inhası ile tayin edilecek malî memurlar tadat edildiği sırada kaza malmüdürleri de zikredilmiş ve bu suretle 1050 numaralı kanunun ilga ettiği bir hüküm yeniden mevkii meriyete konmuştur.

Gerçi bu fıkraya kaza malmüdürlerinin de derecedilmiş olması 828 numaralı kanunun vilâyet malî memurlarını tarif ve tadat eden maddesinin aynen naklinden ileri geldiği istidlâl edilmekte ise de mezkûr 1426 numaralı kanunun, 1050 numaralı muhasebei umumiye kanunundan muahhar bulunması hasebile bunda mevzu ahkâmın elyevm meri olması lâzımgelceğine ve bu da zikrolunan muhasebei umumiye kanununun 134 üncü maddesile tezat teşkil etmekte bulunmasına binaen meselenin tefsir tarikile halline imkân görülememiştir.

Dahiliye ve Maliye vekilleri Beyefendilerin huzurile Dahiliye encümeninde cereyan eden müzakere neticesinde de işin tefsire tahammülü olmadığı anlaşılması ve esasen kaza malmüdürlerinin tayinlerinde valilerin mütaleaları alınmasının amelî bir fayda temin etmeyeceği dahi mülâhaza edilmesi üzerine keyfiyetin kanun tarikile halli zarurî görülmüş ve o suretle bir de kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Encümenimize de bu kanun lâyihası aynen kabûl edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Reis	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Çorum	Bayazıt	İstanbul	Konya	Mersin	Aydın
İsmet	İhsan	M. Ziya	Refik	Hamdi	Adnan

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 95

Esas No. 3/27

30 - IV - 1932

Yüksek Reisliğe

Vilâyetler idaresi kanununun 14 üncü maddesinin tefsirine dair olup Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize tevdi kılınan Başvekâlet tezkeresi Muhasebat umum müdürü Faik Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Zati mesele; kaza malmüdürlerinin tayinlerinde valilerin inha ve mütalealarının alınıp alınmayacağı hakkında Dahiliye ve Maliye vekâletleri arasında tahaddüs eden noktai nazar ihtilâfının halline dairdir.

Bu bapta Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarında dermeyan olunan mütalealara encümenimizce dahi ekseriyetle iştirak edilerek Dahiliye encümenince hazırlanmış olan kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir. Umumî heyetinin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M.						
Gümüşane	Konya	Aksaray	İstanbul	Isparta	Sivas	Konya	Kırklareli
H. Fehmi	K. Zaim	A. Süreyya	Sadettin	Mükerrem	Rasim	K. Hüsnü	M. Nahit
Kırklareli	Kayseri	Giresun	Erzurum	Çorum			
Şevket	A. Hilmi	Kâzım	Aziz	Mustafa			

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin (B) fıkrasından kaza mal müdürleri kelimesinin tayyına dair kanun

MADDE 1 — 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun 14 üncü maddesinin (B) fıkrasındaki kaza malmüdürleri kelimesi tayyolunmuştur.

MADDE 2 — Kaza malmüdürleri muhasebei umumiye kanununun (134) üncü maddesi hükmüne göre tayin olunur.

MADDE 3 — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

MADDE 4 — İşbu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdurlar.

